

SEPPÖ ILMARI KALLIO
KANGASALAN ASEMAN HISTORIAA

HALIMAAN ASEMAKYLÄ

KANGASALAN ASEMASEUDUN OMAKOTIYHDISTYS RY.

Alkuperäisteos:
HALIMAAN ASEMAKYLÄ Kangasalan Aseman historiaa
© Seppo Ilmari Kallio 1995
Kustantaja: Kangasalan Asemaseudun Omakotiyhdistys ry.
Paino: Kirjapaino Hermes Oy, Tampere 1995
ISBN 952-90-6153-6

Metsä-Virta, Kalmisto-Virta on Asemapellontien päässä

Isäni sisar Laina Järvinen oli Aamulehden toimittaja ja pakinoitsija. Pakinoita hän kirjoitti nimimerkillä Vippi. Kun vanhempani muuttivat Asemalle Vippi-täti oli tiiviisti mukana kuvioissa. Hän kirjoitteli täältä Asemaltakin.

Kesäkuun kuudentena 1942 Vippi kirjoitti Virran perheestä. Eli Metsä-Virrasta tai Kalmisto-Virrasta. Kalmisto siksi, kun heidän maallaan, heidän pellollaan oli vapaussodan taisteluiden aikainen punaisten hautausmaa. Virran pellon vainajat siirrettiin siunattuun maahan Läntiselle hautausmaalle vuonna 1944.

Näin täti kirjoitteli Aamulehdessä, silloin yli viisi vuosikymmentä sitten:

HUONOKIN MAA KASVAA, KUN EI SÄÄSTÄ HIKEÄÄN.

Uudisviljelijän perhe, jossa on 10 lasta, ahertaa tyytyväisenä peltotilkullaan.

Kangasalan aseman seudun suurperhe on uudistilallisen Aukusti Virran perhe. Tila rakennuksineen on piilossa metsässä, noin kilometrin päässä asemalta Tampereelle päin. Sinne kuljetaan rataa pitkin ja poiketaan sitten metsäpolulle.

Kesäinen sunnuntaipäivä oli kaunis, ja viimeisiä perunamaatilkkuja muokattiin radan varrella. Matka metsäpolkua Virran taloon ei ole pitkä. Pihamaalla näen nuoren pojan pienellä ruiskukannulla kastelemassa tomaattimaata.

- Onko äiti kotona?

- Ei ole, meni ruohostamaan, mutta isä on tuolla.

- Mitäs tässä laatikossa kasvaa?

- Kessuja.

Pieni miehenalku kastelee taimet huolellisesti, juoksee välillä täyttämään kannunsa alhaalla ojassa.

Isä tulee ulkorakennusten luota, pyydän saada jutella suurperheen isän kanssa, ja niin istumme pihamaan kiville keskustelemaan.

- Niin, 5 vuotta olemme jo tätä paikkaa asuneet. Silloin kun tämän asuntopaikakseni hankin, oli tässä niin tiheä pensaikko, ettei jaoittelematta päässyt kulkemaan. Maata minulla on tässä vielä 151 aaria, vaikka myinkin tuon tuolla ylhäällä olevan palstan, että sain naapurin tänne. Viljeltyä on runsaasti puolen hehtaaria, se on kaikki meidän raivaamaamme. Viime vuonna oli jo perunat omasta kohden, ikävä vain, että niistä paleltui 10 hehtoa.

- Nyt onkin ollut kiireinen kevät teilläkin?

- Niin on ollut. Tämä on ensimmäinen pyhä, kun olen näin kotosalla ja jouten. Minulla kun on hevonen ja se täälläpäin tällä hetkellä ainoa, on ollut paljon toukopelloilla työtä, en ole halunnut kieltää, kun apua on tarvittu.

- Teillä on tässä puutarhaviljelystäkin.

- On sitä omaksi tarpeiksi. Oli 12 omenapuutakin, mutta vain yksi jäi paleltumatta, ja marjapensaita on aika lailla. Elleivät pojat olisi sodassa, olisimme tänä suvena laajentaneet paljon puutarhahuolta.

- Kuinka monta poikaa teillä on?

- Heitä on 6 ja tyttäjä 4. Kolme vanhinta poikaa on sodassa, vanhin on syntynyt 1917 ja nuorin lapsi syntyi talvisodan aikana. Sodassa olijoista on yksi ammatiltaan kivenhakkaaja hautakiviveistämössä, toinen on kengitysseppä ja kolmas on ollut tässä kotosalla, kesäisin tiilitehtaassa. "Viraapelina" olisi poikien kanssa näitä kotitöitä tehty. Oikea käteni on reumatismiin vaivaama, siksi on neljäs pojistani, joka on 15-vuotias, ajoissa oikeana kätenäni. Olen nim. tehnyt paljon ajoja kaupungissa, etupäässä tiiliajaja. Ostin talvisodan jälkeen hevosen armeijan huutokaupasta, kun harmitti, ettei täällä saanut hevosta näihin maatöihin mistään.

- Se sama hevonenko teillä on vielä?

- Ei ole. Minussa on vähän sellaista kauppamiehen vikaa, ostan ja myyn mielelläni.

- Kuinka tulitte tämän oman paikan hankkineeksi?

- No kun minulla alkoi olla tuota perhettä niin paljon, eikä tahtonut saada asuntoa. Ajattelin, että täällä väkeni on hyvä olla. Kyllä se niin on, että Suomessa tarvittas väkeä, eikä sitä toisaalta saisi olla. Pennittä minä tämän hankin, eikä siinä ole kuin vähän velkaa nyt. Rakensimme 15 päivässä tuon rakennuksen, ja vain pari viikkoa meni navetan tekoonkin. Emäntäni sanoi, että suotta on lehmää ottaa, kun ei ole mihin se pannaan, mutta pian sillä oli navetta. Olen aina tehnyt töitä mitä vain. Jos yhtä työtä ei ole, teen toista. Mutta lähdeittä on aina ollut, satoi tai paistoi.

- Montako kouluikäistä lasta teillä on?

- Kolme käy koulua ja kaksi pienintä on kotona, nuorin tyttö ja tämä 5-vuotias poika. Yksi tytär on myös ansiotyössä.

- Mitä kotieläimiä teillä on?

- Nyt on yksi lehmä, väliin on ollut kaksikin, vasikka, possu, 3-4 kanaa ja 3 lammasta.

- Teillä on hyvät lantavarat pelloillenne.

- Niin on, eikä sinne kaikki mahdukaan. Myyn osan. Mutta katsokaas tuota ruispeltoa, miten se on hyvää ja tummaa, eikä tuon parempaa ruislaihoa sovi toivoa, mutta maat onkin hyvin lannoitettuja. Perunat tulevat myös suuria ja hyviä, tosin vähän rupisia. Niitä on nyt kylvössä 6 hehtaota kotipelloissa ja vähän vielä lisää vuokramaalla.

Pihaan astuu lapiota lainaamaan tullut mies. Hänellä on talkooväkeä perunamaallaan ja puuttuu työkaluja. Sanoo kääntävänsä nurmea perunamaaksi. "Ei sitä syvältä tarvitse kääntää, kyllä peruna kasvaa", arvelee mies, mutta Virta vastaa: "Huonokin maa kasvaa hyvin kun ei säästä hikeänsä. Pehmoista se täytyy olla perunallekin."

- Onko teillä hyvä kaivo, nythän on maalla ollut monin paikoin vedenpuutetta?

- Ei ole kaivoa ensinkään, mutta sen sijaan kolme hyvää lähdeittä, ja niissä riittää vettä. Sauna ja navettarakennus ovat lähellä parasta lähdeittä. Saunan tein ensin savusaunaksi, ennenkuin sain sinne kattilan.

Katselemme poikien sodasta lähettämiä kuvia. Niitä on paljon. Milloin hyökätään, milloin tutkitaan ryssältä vallattua rekeä, milloin puhdistetaan ryssän korsua, milloin seisotaan uljaasti täysissä tamineissa jne. Pojat taistelevat täyttä häkää eri rintamilla Louhessa ja Kannaksella, keskimäinen heistä, kersantti, on kengitysseppänä päämajassa ja hoitelee Mannerheiminkin hevosen kengitysasiat. Kuului saaneen parhaan todistuksen ollessaan armeijan kengityskursseilla.

Loppupäätelmänä sanoo ahkera uudisviljelijä: "Kyllä tää elämä semmoista risaamista on, koettaa sitä kuinka päin hyvänsä, mutta aikansa täällä oltava on."

En jouda enää odottelemaan, toivon tapaavani emäntä Emma Virran radansivussa ruohostamassa tai kotipolulla. Ja niin tapaankin. Hän tulee vastaan kantaen kahta ruohokoppaa.

- Onkos tämä nykyinen aika emännän mielestä tuntunut kovin raskaalle?

- No, ei erikoisesti, kun on sitä syötävän puolta omasta takaa. Ikävä vain on, kun pojat ovat poissa.

- Lapsenne ovat kaikki terveitä?

- Niin ovat ja kaikin puolin riskiä.

Kumpikaan vanhemmista ei ole syntyperäinen kangasalalainen. Isäntä on kotoisin Mouhijärveltä ja emäntä Tyrvästä, mutta kangasalalaisia he nyt jo tapauksessa ovat.

Vippi.

